

TEKNOLOGIA

Migratzailea gehiago gabetzen

DIANA FRANCO EGUREN

Bidaiaztea eta migratzea ondo bereitzen ditugu zoritxarrez. Migrazioen kasuan, prozesua ez da amaitzen helburu duten herrira heltzean, ezta beste herri batean bizitzeko baimena lortzean ere, euren bizitzetako urte anitz, hamarkadak, eman ditzakete leku baten benetako hasiera berri bat bizi dezaketela errealitate bilakatu arte. Horrelako erabakiak etsipenetik hartzen dira. Eta etsipen hori zelatatzen, beti dago negozio aukera ikusten duenik.

Sare barik, baliabide barik, arrotzak egiten zaizkizun kultura eta jokabide batzuk ulertu nahian, erabakiak hartzeko premiarekin bizitza jasanezin bat aldatzeko beharrari lotua, oso zaurgarria izan daiteke edozein pertsona. Eta zoritxarrez, bihozgabe asko dago munduan, zaurgarrienak euren espresio minimora gabetzeko prest beti.

Arazo handienak datoz jasotzen den informazioa egiaztatzeko denbora ez hartzetik. Gure arreta jaitsi egiten dugu informazioa eman diguna sare gertukoa izaten denean. Konfiantzako saretan sartzea izaten da desinformazioa, iruzurra eta manipulazioa zabaltzeko estrategia eraginkorrena. Gainera, gaur egun, harremana baliatzen duten patxadazko elkarrizketak komunikazio azkarragatik ordezkatu dira, eta digitalizazioarekin dinamika areagotu egin da: informazioa partekatzen dugu, baina ez dugu tarte askorik hartzen horren inguruan hitz egiteko eta elkarrekin pentsatzeko. Migrazio prozesuan, iruzurrak zabaltzen laguntzen duten dinamikak sortzen dira gertukoek egiaztatu gabeko informazioa zabaltzen dutenean. Adibide batzuk: bot bidez migrazio zita guztiak erreserbatuta zita bat lortzeko ordainketa handia eskatzen duen "adituaren" zerbitzua, Uber plataforman bidaia zelan bukatuko den bermatzen ez duten Coyoteen zerbitzuen eskaintza (migratzaileak legez kanpo herri batera sartzen dituzten garraiolariak), dirua aurreratzea eskatzen duten alokairu iruzurtsuen publikazioak etxeak salerostera bideraturiko plataformetan, lan eskaintza faltsuak... Migratzaileentzako meategiz beteta dagoen espazioa da Internet. ●

NAZIOARTEA

Erro kolonialen itzal luzea erakunde publikoetan

AXIER LOPEZ

Aurtengo Ekonomiako Nobel Saria AEBetako Massachusettseko Teknologia Institutuko Daron Acemoglu eta Simon Johnson eta Chicagoko Unibertsitateko James Robinsoni eman diete. Erakunde publikoen kalitateak oparotasun ekonomikoan duen eraginaren kausazko frogak aurkezteagatik irabazi dute saria.

Hiru akademikoen lanean aztertu dute hainbat estatutako erakunde publikoek izan duten garapena, eta haien ondorio argienetako bat honako hau izan da: egungo oparotasun ekonomikoaren maila XIV. mendean kolonialismo europarraren hasieran izandako bizi-baldintzak lotuta dagoela. Beren hipotesiaren arabera, urrunetik heldutako kolonoentzat lurraldea zenbat eta aberatsago eta bizitzeko desegokiagoa izan, orduan eta interes handiagoa zuten potentzia kolonialek hango aberastasunak modu basatian lapurtzeko eta arpilatzeko, eta, horretarako, demokratikotzat har genitzakeen sistema edo neurri oro baztertzeko erakundeak inposatu zituzten. Hau da, erakundeak eraiki zituzten han bizi ziren pertsonak kontuan hartu gabe. Horren ondorioz, kalitate eskaseko erakundeak sortu ziren garai kolonialean, eta independentzia politikoa lortu zutenean ere eredu horrek indarrean jarraitu zuen, kolonia ohi horietan

gaur egungo orohar dagoen egoera ekonomiko txarraren aurrekari. Horren guztiaren arrazoia da – eta hori da nobel saridunek jorratu duten beste esparru bat – erakunde publikoek beren iraunkortasuna bermatzeko baldintzak ziklikoki sortzen dituztela.

Aldiz, azpimarratu dutenez, leku bizigarrietan eta gutxien garatutakoetan, ez zituzten baliabideak masiboki lapurtu, finkatu egin ziren eta aberastasuna sortzen saiatu ziren. Hala, han bizitzen geratu zirenen mesedera egokitutako erakunde demokratikoagoak ezarri zituzten, berekoieriaz jakina.

Ikertzaileek datu historikoei erreparatu diete. Adibidez, Europako potentzia kolonialen "inbertsio handi bat" izan zela ondorioztatu dute XIV. mende hasieran urbanizatuenak eta dentsitate handienekoak ziren tokietan, eta horiek 1995. urtean pobreenak bihurtu ziren.

Erakundeen sustrai kolonialak aztertzea egungo mundu asimetrikoaren kausak eta ondorioak argitzeko baliagarria da. Kolonialismoak ez du formalki indarrean jarraitzen, baina bai haren funtsa: gutxiengoaren interesen mesederako garapen ekonomiko, politiko eta kulturala, gehiengo bizi-baldintza okerragoetara kondentzen jarraitzen duena, jatorria eta larruazalaren kolorearen arabera. ●